

Bruselj, 26. maj 2020
(OR. en)

8208/20

CULT 26
SUSTDEV 54
PROCIV 30

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	7680/20
Zadeva:	Sklepi Sveta o obvladovanju tveganja na področju kulturne dediščine

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o obvladovanju tveganja na področju kulturne dediščine, ki jih je Svet v skladu s prvim pododstavkom člena 12(1) Poslovnika Sveta in členom 1 Sklepa Sveta 2020/556 sprejel po pisnem postopku 25. maja 2020.

Sklepi Sveta bodo v skladu z odločitvijo Odbora stalnih predstavnikov z dne 14. maja 2020 poslani v objavo v Uradnem listu EU.

Sklepi Sveta o obvladovanju tveganja na področju kulturne dediščine

SVET EVROPSKE UNIJE –

OB UPOŠTEVANJU:

1. političnega ozadja, orisanega v prilogi;

OB OPOZARJANJU NA NASLEDNJE:

2. kulturna dediščina (najsibo snovna – vključno z območji in krajinami, predmeti in spomeniki – ali nesnovna, ki obsega znanje, veščine ali prakse, ustno izročilo in uprizoritvene umetnosti) je pomemben vir identitete, inovacij in ustvarjalnosti v življenju posameznikov in družbe ter ob svoji neprecenljivi notranji vrednosti za razvoj in dobrobit evropske družbe pomembno prispeva tudi h gospodarski rasti, socialni vključenosti in trajnostnemu razvoju;
3. pomen kulturne dediščine, izpostavljene v Novi strateški agendi EU 2019–2024 ter prednostno razvrščene v Delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022 in v Novi evropski agendi za kulturo, bi bilo treba upoštevati tako pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja kot med oblikovanjem razvojnih agend na nacionalni ravni;
4. kulturna dediščina je lahko ogrožena v veliko različnih primerih, najsibo ko gre za nenačrtovane ali zavestne človekove dejavnosti, naravno nevarnost, enkratni pojav ali ponavljajoči se dogodek ali ko gre za počasno propadanje, depopulacijo ali nenadno nesrečo;

5. dosežke evropskega leta kulturne dediščine 2018 bi bilo treba uporabiti kot podlago za pozitivne ukrepe, usmerjene v prepoznavanje in obvladovanje tveganja na področju kulturne dediščine;
6. varstvo kulturne dediščine pred vrsto različnih nevarnosti je cilj posebej pripravljenega niza ukrepov v okviru tretjega stebra evropskega okvira ukrepanja na področju kulturne dediščine, namreč tistega z naslovom Kulturna dediščina za odporno Evropo;

PRIZNAVAJOČ:

7. mednarodno priznane normativne instrumente, standarde in načela konservatorstva in restavratorstva, ter prispevke mednarodnih organizacij (kakršni sta Unesco in Svet Evrope), pa tudi vladnih, medvladnih (kakršna je Mednarodni center za študij varstva in restavriranja kulturnih dobrin – ICCROM), nevladnih in stanovskih organizacij (kakršni sta Mednarodni svet za spomenike in spomeniška območja (ICOMOS) in Mednarodni muzejski svet (ICOM)) k ohranitvi kulturne dediščine;
8. nujnost spodbujanja sodelovanja na vseh relevantnih ravneh in z relevantnimi partnerji, da se prepoznajo dejavniki tveganja, in temu ustrezen pomen priprave in izvajanja načrtov za obvladovanje tveganja na področju kulturne dediščine;
9. da je določitev dolgoročnih ukrepov z izvajanjem načrtov za obvladovanje tveganja v navezi z načrtovanimi politikami, zaščitnimi ukrepi in dobrimi praksami ključna za učinkovito preprečevanje in blažitev škode pri antropocentričnem pristopu k ohranjanju kulturne dediščine;

Z ZAVESTJO, DA:

10. so podnebne spremembe svetovni pojav in orjaški izziv, ki zelo močno vpliva na kulturno in naravno dediščino, in da je treba, kolikor je mogoče, sprejeti ukrepe za preprečevanje in blažitev negativnih posledic, prilagajanje nanje in, kjer je mogoče, njihovo odpravljanje;
11. v teh vse bolj negotovih časih na mednarodni ravni, vključno z vse večjim številom izrednih razmer in nesreč, je varstvo in trajnostno upravljanje kulturne dediščine pomemben vir družbene odpornosti in adut pri podnebnem ukrepanju, in, v tem oziru, lahko EU in njene države članice odigrajo pomembno vlogo kot globalne akterke obvladovanja tveganja na področju kulturne dediščine;
12. krize, kakršno predstavlja pandemija covida-19, imajo za kulturni in ustvarjalni sektor gromozanske gospodarske in socialne posledice. Zaradi kritične izgube prihodkov, motene izmenjave znanja, ustavitve vzdrževalnih in obnovitvenih del ter omejenega dostopa in udeležbe, med drugim, je potreben močnejši poudarek na trajnosti in odpornosti kot ključnem elementu upravljanja kulturne dediščine;
13. prostorsko načrtovanje, gradnja stavb in teritorialni razvoj, tako v mestih kot na podeželju, zahtevajo popolno predanost vključenih strani, tako da se kulturna dediščina ne bo ogrožala ali zanemarjala, temveč bo videna kot adut;
14. vključevanje obvladovanja tveganja v izobraževanje, tako v okviru strokovnega usposabljanja kot vseživljenjskega učenja, je nepogrešljivo, da se zagotovi, da bodo skupnosti seznanjene s tveganji in bodo dejavneje sodelovale pri varstvenih in konservatorskih ukrepih za;
15. raziskave imajo pomembno vlogo pri razumevanju narave in posledic groženj, kakršne so podnebne spremembe, in pri razvoju inovativnih in učinkovitih metodologij obvladovanja tveganja na področju kulturne dediščine;

**POZIVA DRŽAVE ČLANICE, NAJ V SKLADU S SVOJIMI PODROČNIMI
PRISTOJNOSTMI IN OB USTREZNEM SPOŠTOVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI:**

16. opredelijo inovativna orodja in pristope na voljo na ravni EU za prepoznavanje, preprečevanje, pripravljenost in blažitev v zvezi s tveganji ter z aktivno uporabo teh orodij in pristopov prispevajo k procesu trajnostnega ohranjanja, spremljanja in lažjega ocenjevanja tveganja;
17. spodbujajo prepoznavanje, varstvo, konservatorstvo in/ali restavratorstvo evropske kulturne dediščine z izmenjavo informacij o obstoječih mrežah strokovnjakov za dediščino na nacionalni in drugih ravneh;
18. kjer je primerno, razvijajo skupne mehanizme za obvladovanje tveganja, spodbujajo sodelovanje na vseh nivojih in na posameznih ravneh odločanja in upravljanja dediščine krepijo prevzemanje kolaborativnih pristopov, temelječih na načelih participativnega upravljanja in skupne odgovornosti;
19. upoštevajo in vključijo kulturno dediščino v politike na področju tveganja za nesreče in načrte za obvladovanje na lokalni, regionalni, nacionalni in EU ravni ter, kjer je primerno, z vzpostavitvijo medsektorskega sodelovanja zagotovijo ustrezno obvladovanje tveganja na področju kulturne dediščine, ob upoštevanju relevantnih določb iz Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite;
20. posebno pozornost namenijo varstvu kulturne dediščine na manj poseljenih območjih, da bi bili ustrezni ukrepi za zmanjšanje tveganja na voljo tudi na lokalni in regionalni ravni;
21. okrepijo vlogo snemanja in dokumentiranja tako v zvezi z ohranjanjem nedigitalnih, digitaliziranih kot izvirno digitalnih vsebin, pri katerih je kot načela treba upoštevati interoperabilnost, združljivost, dostopnost in trajnost;

22. spodbujajo dejavnosti, ki podpirajo redno vzdrževanje stavbne in premične kulturne dediščine, pa tudi upravljanje krajine ter uporabo primernih in visokokakovostnih metod, tehnik in materialov v konservatorskem procesu v spodbudo trajnosti;
23. spodbujajo ohranjanje in prenašanje tradicionalnih veščin in obrti ter razvijejo, kjer je to primerno, posebne dejavnosti usposabljanja za obvladovanje tveganja v vseh fazah strokovnega razvoja strokovnjakov za dediščino in drugih relevantnih poklicev;
24. poglobljajo poznavanje nastajajoče digitalne tehnologije in se je poslužujejo – zlasti novih dosežkov na področju 3D tehnologij –, kar zagotavlja osnovo za inovativne raziskave, dokumentiranje in interpretiranje kulturne dediščine, pa tudi za uporabo ustreznih varstvenih metod;
25. po potrebi uporabljajo razpoložljive podatke, ki jih posredujejo satelitski programi, kakršen je Copernicus, in drugi viri, za spremljanje kulturne dediščine; v tem oziru se lahko uporabljajo produkti, pridobljeni v okviru tehnologij za opazovanje Zemlje, kot so karte za oceno tveganja in kazalniki podnebnih sprememb;
26. okrepijo pomembno vlogo, ki jo imajo pri obvladovanju tveganja organi, kulturne ustanove, kot so muzeji, arhivi, knjižnice, galerije, depozitarji in lastniki kulturnih dobrin, pa tudi državljani in civilna družba, ter poudarjajo potrebo po tesnem sodelovanju med njimi;

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ

27. poglobljajo ozaveščenost in aktivirajo obstoječe finančne in logistične vire za zadeve, povezane z varstvom ogrožene dediščine;

28. izboljšajo priložnosti za poglobljanje ozaveščenosti, mobilnost in izmenjavo izkušenj med ustreznimi deležniki, da bi bolje izmenjevali dobre prakse, zlasti glede sanacije po nesrečah, in najnovejše dosežke na področju obvladovanja tveganj ter podpirali krepitev zmogljivosti in prenos znanja;
29. spodbujajo mlade v Evropi, naj sodelujejo v različnih dejavnostih na področju kulturne dediščine, vključno s tistimi, ki opozarjajo na pomen varstva dediščine;
30. po potrebi prispevajo k temam, povezanim z obvladovanjem tveganja v okviru strokovne skupine Komisije za kulturno dediščino, s posebnim poudarkom na metodah prepoznavanja, preprečevanja in omejevanja izgub ter na analizi in prednostnem razvrščanju pri nadaljnjih ukrepih v zvezi s tveganjem;
31. zagotavljajo pozitivno obveščanje javnosti glede vrednosti kulturne dediščine s promocijo odgovornega ravnanja in udeležbe v varstvenih dejavnostih;

POZIVA KOMISIJO, NAJ:

32. razmisli o pripravi priročnika EU o obvladovanju tveganja na področju kulturne dediščine, ki bi lahko izhajal iz: (a) rezultatov projektov, navedenih v devetem sklopu z naslovom „*Varstvo kulturne dediščine pred naravnimi nesrečami in podnebnimi spremembami*“ iz evropskega okvira ukrepanja na področju kulturne dediščine, (b) analize nacionalnih povzetkov o obvladovanju tveganja nesreč, ki jo je treba predložiti Komisiji do 31. decembra 2020, skladno s Smernicami za poročanje o obvladovanju tveganja nesreč, člen 6(1)d Sklepa št. 1313/2013/EU o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in (c) ustreznih elementov iz nacionalnih načrtov ali strategij za prilagajanje podnebnim spremembam. V tem kontekstu bi prav tako lahko uporabili prizadevanja za vzpostavitev mreže strokovnih centrov po EU, ki bi se ukvarjala z ohranjanjem vedenja o ogroženi kulturni dediščini z digitalizacijo velikega obsega, ki jo napoveduje Nova evropska agenda za kulturo;

33. nadaljuje potekajoči dialog in sodelovanje z mrežami, ki so pridobile dragocene izkušnje pri obvladovanju tveganja na področju kulturne dediščine;
 34. skuša dosežati sinergije z relevantnimi mednarodnimi (vladnimi, medvladnimi in nevladnimi) organizacijami, da bi trajnostno ohranili in obvarovali kulturno dediščino za sedanje in prihodnje generacije.
-

Z zadevno politiko povezani dokumenti

Evropski svet

- Sklepi Evropskega sveta z dne 14. decembra 2017 (EUCO 19/1/17 REV 1)
- *Nova strateška agenda za obdobje 2019–2024* (sprejeta v Evropskem svetu 20. junija 2019)

Ministrske izjave

- *Izjava iz Davosa – Towards a high-quality Baukultur for Europe (oblikovanje visokokakovostne gradbene kulture za Evropo)*, 20.–22. januar 2018
- *Declaration of cooperation on advancing the digitisation of cultural heritage (izjava o sodelovanju pri spodbujanju digitalizacije kulturne dediščine)*, Bruselj, Digitalni dan 2019, 8. april 2019
- *The Bucharest Declaration of the Ministers of Culture and their representatives on the role of culture in building Europe's future (bukareška izjava ministrov in ministrice za kulturo in njihovih predstavnikov o vlogi kulture pri gradnji evropske prihodnosti)*, 16. april 2019
- *Izjava, sprejeta na neformalnem srečanju ministrov in ministrice držav članic Evropske unije, pristojnih za kulturo in evropske zadeve*, Pariz, 3. maj 2019

Svet

Sklepi

- *Sklepi Sveta o arhitekturi: prispevek kulture k trajnostnemu razvoju* (UL C 319, 13.12.2008, str. 13)

- *Sklepi Sveta z dne 12. maja 2009 o kulturi, ki spodbuja ustvarjalnost in inovacije* (8749/1/09 REV 1)
- *Sklepi Sveta o prispevku kulture k regionalnemu in lokalnemu razvoju* (UL C 135, 26.5.2010, str. 15)
- *Sklepi Sveta o kulturni dediščini kot strateškem viru za trajnostno Evropo* (UL C 183, 14.6.2014, str. 36)
- *Sklepi Sveta o participativnem upravljanju kulturne dediščine* (UL L 463, 23.12.2014, str. 1)
- *Sklepi Sveta o spodbujanju dostopa do kulture prek digitalnih pripomočkov, s poudarkom na razvoju občinstva* (UL C 425, 12.12.2017, str. 4)
- *Sklepi Sveta o potrebi po postavljanju kulturne dediščine v ospredje politik EU* (UL C 196, 8.6.2018, str. 20)
- *Sklepi Sveta o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022* (UL C 460, 21.12.2018, str. 12)
- *Sklepi Sveta o mladih ustvarjalnih generacijah* (UL C 189, 5.6.2019, str. 34)
- *Sklepi Sveta o strateškem pristopu EU k mednarodnim kulturnim odnosom in okviru za ukrepanje* (UL C 192, 7.6.2019, str. 6)

Resolucije

- *Resolucija ministrov in ministric, pristojnih za kulturne zadeve, ki so se zbrali v okviru Sveta z dne 13. novembra 1986 o varstvu evropske arhitekturne dediščine* (UL C 320, 13.12.1986, str. 1)
- *Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o kulturni razsežnosti trajnostnega razvoja* (UL C 410, 6.12.2019, str. 1)

Komisija

Sporočila

- *Na poti k celostnemu pristopu do kulturne dediščine za Evropo* (COM (2014) 477 final)
- *Krepitev evropske identitete s pomočjo izobraževanja in kulture. Prispevek Evropske komisije k srečanju voditeljev v Göteborgu, 17. novembra 2017* (COM(2017) 673 final)
- *Nova evropska agenda za kulturo* (COM(2018) 267 final)
- *Evropski zeleni dogovor* (COM(2019) 640 final)

Skupna sporočila Evropske komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko

- *Oblikovanje strategije EU za mednarodne kulturne povezave* (JOIN(2016) 29 final)

Objave

- *Smernice za poročanje o obvladovanju tveganj nesreč*, člen 6(1)d Sklepa št. 1313/2013/EU (UL C 428, 20.12.2019, str. 8)

Delovni dokumenti služb Komisije

- *Evropski okvir za ukrepanje na področju kulturne dediščine* (SWD(2018) 491 final)

Poročila

- *Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o izvajanju, rezultatih in splošni oceni evropskega leta kulturne dediščine 2018* (COM(2019) 548 final)

Študije

- *Safeguarding cultural heritage from natural and man-made disasters (varstvo kulturne dediščine pred naravnimi nesrečami in nesrečami, ki jih povzroči človek) A comparative analysis of risk management in the EU - Study (primerjalna analiza obvladovanja tveganja v EU – študija)* (april 2018)

Organizacija združenih narodov

- Hjoški akcijski okvir 2005–2015: krepitev odpornosti držav in skupnosti na nesreče
- Sendajski okvir za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO):

- *Konvencija o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada* (Haaška konvencija, 1954)
- *Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine* (1972)
- *Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage* (konvencija o varovanju podvodne kulturne dediščine) (2001)
- *Charter on the Preservation of Digital Heritage* (listina o ohranjanju digitalne dediščine) (2003)
- *Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine* (2003)
- *Strategy for Risk Reduction at World Heritage Properties* (strategija zmanjševanja tveganja na območjih svetovne dediščine) (revidirana različica, 2007)
- *Managing Disaster Risks for World Heritage* (obvladovanje tveganja, ki ga za svetovno dediščino predstavljajo nesreče) (priročnik, junij 2010)
- *Budapest Declaration On World Heritage* (budimpeška izjava o svetovni dediščini) (sprejel Odbor za svetovno dediščino junija 2002)

Svet Evrope

- Okvirna konvencija Sveta Evrope o vrednosti kulturne dediščine za družbo (Konvencija iz Fara, 2005)
- Recommendation CM/Rec (2017)1 to Member States on the “European Cultural Heritage Strategy for the 21st century” (2017) (priporočilo CM/Rec(2017)1 državam članicam o evropski strategiji kulturne dediščine za 21. stoletje (2017))
- Evropska konvencija o protipravnih ravnanjih v zvezi s kulturnimi dobrinami (2017)
- European and Mediterranean Major Hazards Agreement (sporazum med Evropo in sredoziemskimi državami o večjih naravnih in tehnoloških nesrečah) (EUR-OPA)

Druge študije

- First Aid to Cultural Heritage in Times of Crisis (prva pomoč za kulturno dediščino v kriznih časih) (ICCROM in Prince Claus Fund for Culture and Development, 2018)
 - European Quality Principles for EU-funded Interventions with Potential Impact upon Cultural Heritage (evropska načela kakovosti za posege, ki jih financira EU in bi lahko imeli posledice za kulturno dediščino) (ICOMOS, 2019)
 - The Global Risks Report 2020 (globalno poročilo o tveganjih za leto 2020) (Svetovni gospodarski forum)
-